

ཐེམ་ཕོ་ལོ་ལྷ་ལ་བཞག་ ༡༠༨

༄༅། ཚཱི་ནེ་གྲགས་པ་བཤད་སྐྱབ་གྱི་

གསུང་འབུམ་བཞུགས།

(༡༥ / ༡༥)

དབུ་བརྗེགས་བོད་ཡིག་དཔེ་རྙིང་ཞིབ་འཇུག་ཁང་ནས་བསྐྱུགས།

གྲུང་གི་བོད་རིག་པ་དཔེ་རྙིང་ཁང་།

༄༅། ཚཱི་མེ་གྲགས་པ་བཤད་སྐྱབ་ཀྱི་གསུང་འབུམ་
པོད་བཙེ་ལུ་བ་བཞུགས།

དཀར་ཆག

དལ་མ་ཕྱ་བ་ཤེས་རབ་ཀྱི་རྣམ་པའདྲ་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོར་འཇུག་པའི་
གྲུ་གཟིངས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས། 1

དལ་མ་ཕྱ་བ་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱེས་དོན་དཀར་འགྲེལ་ཟབ་མོའི་
དེ་ཉིད་གསལ་བྱེད་བཞུགས། 223

འདུལ་གཞུང་རྒྱ་མཚོའི་དགོངས་དོན་སྒྲིབ་པོ་བསྐྱེས་པ་
ཡིད་བཞིན་ལོར་བྱ་བཞུགས། 259

བྱང་རྒྱལ་ལམ་གྱི་སྒྲོན་མའི་འགྲེལ་པ་ཉུང་དུ་རྣམ་གསལ་ཇོ་བོ་ཆེན་པོ་
དགྲེས་པའི་མཚོན་སྒྲིབ་ཞབཞུགས། 408

ཚོས་མངོན་པ་ནས་འབྱུང་བའི་དོན་ཐོར་བྱ་ལྟ་མི་རྣམས་ལ་བདེ་སྐྱེག་
བཀྲེས་སྒྲོམ་ལོར་འབྲུ་སོགས་ཡོད་མེད་བཞུགས། 447

༡༡། །དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་གྱི་རྣམ་པགན་རིག་པའི་རྒྱ་མཚོར་
འཇུག་པའི་ཡུ་གཟིངས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས།

༡༡། །དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་གྱི་རྣམ་པགན་རིག་པའི་རྒྱ་མཚོར་འཇུག་
པའི་ཡུ་གཟིངས་ཞེས་བྱ་བ། བཙོམ་ལྡན་འདས་འཇམ་དཔལ་གཞིན་ལུང་གྲུར་པ་
དང་རྗེ་བཙུན་ཙོང་ཁ་པ་ཚེན་པོ་དབྱུང་མི་ཕྱེད་པའི་ཞབས་ལ་ཤུག་ལྷག་འཚལ་
ཞིང་རྒྱབས་སུ་མཚོའོ། །བཙེ་བས་རྗེས་སུ་བཟུང་ནས་ཟབ་དོན་རྫོགས་པར་
རྟོགས་པའི་སྒྲོའི་མཚོག་སྤྱིན་མཛད་དུ་གསོལ་ལོ། །ཚོགས་གཉིས་སློབས་བཙུའི་
ལུས་རྩལ་རབ་རྫོགས་ཤིང་། །གཟུངས་སློབས་ཉིང་འཛིན་མི་འཇིགས་མཚེ་སྡེར་
འབར། །སོ་སོ་ཡང་དག་རིག་པའི་ལུ་རལ་ཅན། །སྤྱོད་པའི་སྐྱོད་ལྷན་དབང་དེ་
ལ་འདུད། །རབ་འབྲམས་རྒྱལ་བ་ཀུན་གྱི་མདུན་ས་ཚེར། །ཟབ་དོན་རྫོགས་ལ་
འགྲན་ལྷ་མ་མཚིས་པས། །འཕྱེན་པའི་གཏེར་ཚེན་སྤྱོད་པའི་དབང་རྒྱལ་ཞེས། །
ཡོངས་སུ་གཤམ་པའི་ཞབས་ལ་ཤུག་འཚལ་ལོ། །རྒྱལ་བ་ཉིད་གྱིས་ཟབ་མོའི་
དོན་འགྲེལ་པར། །ལུང་བསྟན་ཇི་བཞིན་ཤིང་རྟའི་སྒོལ་སྤེལ་ས། །ལུང་བསྟན་
གསལ་མཛད་སྤྱོད་སྤྱོད་ལྷ་ལ། །རྒྱལ་བ་གཉིས་པ་ཡལ་སྤྱོད་བཙུགས་ལ་འདུད། །
རྗེ་བཙུན་གྱི་མའི་གསུང་རབ་རྒྱ་མཚོ་ནས། །ལྡན་པོ་མཚོག་ལྟར་མཛོན་པར་
འཕགས་གྲུར་པ། །འི་ཀ་ཚེན་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོའི་དགོངས་ཟབ་གནད། །རྣམ་
དབྱེད་དད་པས་མདོར་བསྡུས་གྱི་བར་བ།

ཧྲོ་ལ་འདྲི་བ་དང་ག་ཅག་གི་སྟོན་པ་དེ་ཉིད་གྱིས་ཡུམ་རྒྱས་འབྲིང་
 བརྒྱས་པ་གསུམ་སོགས་གསུང་རབ་དུ་མ་ནས་སྟོང་ཉིད་ཟབ་མོ་རི་རྒྱད་གསུངས་
 པའི་དོན་འཕགས་པ་རྒྱ་རྒྱུབ་གྱིས་ལེགས་པར་གཏུག་ལ་ཐབ་པ་བཞིན་རྗེ་ཉིད་
 གྱིས་གསལ་བར་མཛད་པ་ལྟར་འཆད་བར་བྱ་སྟེ་འདི་ལ་གཉིས། འཕགས་པས་
 རི་རྒྱུད་བཟུལ་པ་དང་། རྒྱུད་པས་གྱི་དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱུད་འཕགས་
 པས་མདོ་རྒྱགས་གྱི་བརྟན་བཅོས་དུ་མ་མཛད་ཅིང་། རྒྱུད་པར་དུ་ཟབ་དོན་འགྲེལ་
 པ་ལ་དབུ་མ་རིགས་པའི་ཚོགས་དུག་མཛད་དོ། །དེས་ཟབ་དོན་ལུང་རིགས་
 གཉིས་གྱི་སྟོན་པ་གཏུག་ལ་འཕེབ་པར་མཛད་དེ། དེ་ཡང་ལུང་གི་སྟོན་པ་གཙོ་
 བོར་རྒྱུབ་པ་ལ་མདོ་རྒྱག་ལས་བརྟུས་པ་དང་། རིགས་པའི་སྟོན་པ་གཙོ་བོར་རྒྱུབ་
 པ་ལ་དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་རྒྱུབ་སྟེ། རྩ་བ་
 ཤེས་རབ་གྱིས་ཡུམ་རང་བཞིན་མེད་པའི་སྟོང་ཉིད་རིགས་པས་གཙོ་བོར་རྒྱུབ།
 ཞིབ་མོ་རྣམ་འཕགས་ལས་ཟབ་དོན་རྟོགས་པའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཐར་པ་དང་
 ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་གཉིས་ཀ་ཐོབ་བྱེད་གྱི་རྩ་བར་བརྟན། སྟོང་ཉིད་བརྟན་ཅུ་
 པས་རང་བཞིན་མེད་པ་ལ་བྱ་བྱེད་འཐད་རྩལ་སྒྲིབ་བརྟན་ནས། རྩོད་བརློག་གིས་
 བྱེད་བྲག་ཏུ་དགག་རྒྱུ་འཐད་རྩལ་བརྟན། རིག་པ་དུག་ཅུ་པས་མཐའ་གཉིས་
 རྒྱངས་པའི་ལྟ་བུ་དེ་ཐར་པ་ཐོབ་བྱེད་གྱི་རྩ་བར་བརྟན་ནས། རིན་ཚེན་སྤངས་པས་
 ལྟ་བུ་དེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཐོབ་བྱེད་གྱི་རྩ་བ་ཡང་ཡིན་ལོ་ཞེས་བརྟན་པའི་ཕྱིར་
 རོ། དེ་རྣམས་ལས་རྩ་ཤེ་ནི་ཡུམ་རྩ་བ་དང་། །ཁམས་ལྟ་ནི་དེ་ལས་འཕྲོས་པའི་
 ཡན་ལག་རྩ་བའི་བརྟན་བཅོས་སོ། །ཟབ་དོན་ལ་ཐོས་པས་མ་བྱས་པའི་ཐན་ཡོན་
 བོ་དོར་གཅོད་སོགས་ལས་གསུངས་པ་མདོ་རྒྱག་ལས་བརྟུས་ལྟ་དངས་པ་ལྟར་

རྗེའི་གསུང་ལས་ཀྱང་འབྱུང་སྟེ་གོ་སྟོན། །

༥ གཉིས་པ་ལ་གསུམ། མཚན་གྱི་དོན། གཞུང་གི་དོན། མཇུག་གི་དོན་
ལོ། །དང་པོ་ནི། བསྟན་བཅོས་འདིའི་མཚན་ལ། རྒྱ་ལའ་གྱི་རྒྱུད་དུ། བ་རྩ་བུ་མ་
སྟེ་ལ་སྟེ་རྩ་མ་ག་གཡེ་གཡེ་ཞེས་འབྱུང་ཞིང་། དེ་བོད་རྒྱུད་དུ་བསྐྱུར་ན། བ་རྩ་བུ་
ཤེས་རབ། རྩ་རྩ་མ་གཉི་དབུ་མ། རྩ་ལ་ནི་ཅ་བ། གཡེ་གཡེ་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ།
བུ་མ་ནི་ཞེས་བྱ་བའོ། དོན་ཡང་ཤེས་རབ་ནི་ཤེས་སྤྱོད་ལ་དང་། དབུ་མ་ནི་
རྟག་ཚད་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་དབུ་མའི་དོན་སྟོན་པ་དང་། ཅ་བ་ནི་དབུ་མའི་
བསྟན་བཅོས་གཞན་གྱི་གཞི་ལྟ་བུ་དང་། ཚིག་ལེའུར་བྱས་པའི་དོན་ཚིགས་
བཅད་དུ་བྱས་པ་དང་། བུ་མ་ནི་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་མིང་དེ་རྒྱུད་ཅེས་བཤེས། །གཉིས་པ་
ལ་གསུམ། རྟོན་པ་ལ་རྟོན་འབྱུང་གསུང་པའི་སྐོ་ནས་བསྟོད་པ། རྟོན་འབྱུང་
མཐའ་བརྒྱད་དང་བྲལ་བར་འབྲེལ་ཚུལ། རྟོན་པའི་བཀའ་དྲིན་དམ་པའི་ཐུག་
གོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། སྤྱིའི་དོན་དང་། །ཡན་ལག་གི་དོན་ལོ། །དང་པོ་ལ། རྟོན་
འབྱུང་མཐའ་བརྒྱད་དང་བྲལ་བ་ནི་འདིའི་བརྗོད་བྱ། འདི་ལ་བརྟེན་ནས་དོན་དེ་
ཁོང་དུ་རྒྱུད་པ་ནི་དགོས་པ། སྟོས་པ་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་ཞི་བའི་མུང་འདས་མཐའ་
ཐུག་ནི་ཉིང་དགོས། ཚོས་གསུམ་གྱི་མ་སྟེ་མ་ལ་འབྲེལ་བ་ནི་འདིའི་འབྲེལ་
བའོ། །དོན་ལ་དེ་ལྟར་ཡིན་ཀྱང་རྒྱབས་འདིར་མཚོན་བརྗོད་ཀྱིས་དེ་ལྟར་ཡིན་
ཚུལ་དངོས་སུ་སྟོན་པ་ནི་མིན་ལོ། །ཐེག་དམན་གྱི་མདོ་ལས་ཀྱང་སྟོང་ཉིད་མདོར་
བསྟེན་བསྟན་མོད། ཐེག་ཚེན་དུ་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་དུ་མས་རྒྱས་པར་སྟོན་
པས་ཁྱེད་པར་ཡོད་དེ། མགོན་པོས། དེ་སྤྱིར་དེ་ནི་ཐེག་ཚེན་ལས། ཁྱེད་ཀྱིས་ཚང་
བར་བསྟན་པ་ལགས། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །རྟོན་འབྲེལ་གྱི་དོན་ནི། དེའི་རྒྱུད་

དོན་ལ། བྱ་ཉི་ཨི་ཉིམ་ས་མུད་པ་ད་ཞེས་ཡོད་པ་ལ། རྒྱུན་གྱི་དབང་གིས་བྱ་ཉི་ཏུ་
ས་མུད་པ་ད་ཞེས་པ་རྟེ་ཐུད་པ་དང་བརྟེན་པ་དང་བཏོས་ནས་འབྱུང་བའི་དོན་
གསུམ་ལ་འཇུག་ཅིང་། བརྟེན་ནས་འབྱུང་བའི་དོན་ནི། བྱེད་པོ་ལས་ལ་བརྟེན་
བྱས་ཤིང་། །ལས་ཀྱང་བྱེད་པ་པོ་ཉིད་ལ། །བརྟེན་ནས་འབྱུང་བ་མ་གཏོགས་
པར། །འགྲུབ་པའི་རྒྱ་ནི་མ་མཐོང་དོ། །ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར། ཚོས་ཐམས་ཅད་
མན་རྒྱན་གཅིག་ཅིག་པོས་ལ་བརྟེན་ནས་འཛོག་དགོས་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། རྒྱ་རྒྱུན་
ལས་འབྱུང་བའི་དོན་ཙམ་མིན་ལོ། །

གཉིས་པ་ནི། གང་གིས་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་། །འགག་པ་མེད་པ་
རྒྱུ་མེད་པ། །ཚད་པ་མེད་པ་རྟག་མེད་པ། །འོང་བ་མེད་པ་འགོ་མེད་པ། །ཐ་དད་
དོན་མིན་དོན་གཅིག་མིན། །སྒྲོས་པ་ཉེར་ཞི་ཞི་བསྟན་པ། །རྫོགས་པའི་སངས་
རྒྱས་སྐྱ་རྣམས་ཀྱི། །དམ་པ་དེ་ལ་ཐུག་འཚལ་ལོ། །ཞེས་པའོ། །དོན་ནི། ཐུག་
འཚལ་ལོ་ཞེས་བྱང་དོ། །གང་ལ་ན་སྒྲོན་པ་གང་གིས་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་
བ་བསྟན་པའི་ཐུབ་དབང་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་དེ་ཡའོ། །རི་ལྟར་ན་རྟེན་འབྱུང་
དེ་ནི་མཉམ་བཞག་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་རང་བཞིན་ལ་ལྟོས་ནས་རྒྱན་ཅིག་མར་
འཛོགས་པའི་འགགས་པ་དང་། རང་གི་དོ་བོ་ཐོབ་ཤིང་རྒྱུ་བ་དང་སྐྱ་མ་རྒྱུན་ཚད་
པ་དང་མི་འཛོག་པའི་རྟག་པ་དང་རྒྱུར་འོང་བ་དང་ཐར་འགོ་བ་དང་དགོས་སོགས་
ཀྱི་དོན་སོ་སོ་བའི་ཐ་དད་པ་དང་དོན་སོ་སོ་བ་མིན་པའི་གཅིག་པ་རྣམས་ནི་མེད་
དོ་ཞེས་དགག་ཚིག་མཐར་སྐྱུར་དོ། །རྟེན་འབྱུང་གི་ཚོས་ཉིད་འཕགས་པའི་ཡོ་
ཤེས་ཀྱིས་རི་ལྟར་གཟིགས་པའི་གཟིགས་དོར་རྒྱུ་འགག་ལ་སོགས་པའི་སྒྲོས་པ་
ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་ཞི་བ་དང་། དེར་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གི་རྣམ་རྟོག་གི་རྒྱ་བ་

མེད་པས་སྐྱེ་མེད་སོགས་ཀྱིས་ཉེ་བར་འཚོ་བ་ཐམས་ཅད་དང་དང་བྲལ་བའི་སྤྱིར་ཞི་
 བའོ། ཉེན་འཇུག་གི་དེ་ཉིད་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱིས་རི་ལྟ་བུ་བཞེན་དུ་
 མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་ནས་གཞན་ལ་ལེགས་པར་བརྟན་པས་སྐྱེ་བ་རྣམས་ཀྱི་
 དམ་པ་ཞེས་བྱའོ། །འདིར་འགག་སོགས་བརྒྱད་གསུངས་པ་ནི་རང་གཞན་གྱི་ཚོད་
 པའི་གཞིའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པ་ལ་དགོངས་ལ། དེ་ཡང་འགག་སོགས་བརྒྱད་ནི་
 འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་གི་གཟིགས་དོར་མེད་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་དོ། །
 འགག་པ་མེད་པ་ནི་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཞེས་པའི་སྟོན་དུ་འཇུག་བ་རང་བཞེན་གྱིས་སྤྱུ་བ་
 བ་སྐྱེ་འགག་གོ་རིམ་མ་དེས་པར་འཇུག་བར་སྟོན་པའི་ཚེད་དོ། །གཉིས་པ་ལ་
 གཉིས། རབ་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་ཉམས་ལེན་གྱི་རིམ་པར་བརྒྱུག་པ་དང་། གཞུང་
 རྣམས་སོ་སོར་བཤད་པའོ། །དང་བོ་ལ། དམིགས་པ་གང་ཟག་ལ་དམིགས་ནས་
 རྣམ་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྤྱུ་བ་པར་འཛིན་པའི་སློ་ནི་གང་ཟག་གི་བདག་
 འཛིན་དང་། དམིགས་པ་གང་ཟག་མ་ཡིན་པའི་སྤང་སོགས་ཀྱི་ཚོས་ལ་དམིགས་
 བས་རྣམ་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྤྱུ་བ་པར་འཛིན་པའི་སློ་ནི་ཚོས་ཀྱི་བདག་
 འཛིན་ཉེ། སློ་སྟོན་མས་བརྒྱུང་བ་ལྟར་མེད་པ་ནི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཡིན་ལ།
 བྱི་མས་བརྒྱུང་བ་ལྟར་མེད་པ་ནི་ཚོས་ཀྱི་བདག་མེད་དོ། །དེས་ན་མེད་རྒྱུའི་བདག་
 ཅིག་གང་ཟག་གི་སྟེང་དུ་བཀག་པ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དང་། ཚོས་ཀྱི་སྟེང་དུ་
 བཀག་པ་ཚོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཡིན་པས་དགག་གཞི་སོ་སོ་ཡིན་ཡང་དགག་བྱའི་
 བདག་ལ་ཁྱད་པར་མེད་དོ། །དེའི་སྤྱིར་བདག་མེད་གཉིས་ལ་སྤྱ་རགས་ཀྱི་ཁྱད་
 པར་མེད་ཀྱང་གང་ཟག་གི་སྟེང་དུ་དེས་སྤྱ་ཞིང་ཚོས་ཀྱི་སྟེང་དུ་དེས་དགའ་བའི་
 ཁྱད་པར་ནི་ཡོད་དོ། །འཇིག་རྟེན་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་གྱི་བྱེ་བྲག་སྟེ། དེ་

ཡང་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ང་ལ་དམིགས་ནས་ང་དང་ང་ཡིའོ་སྣམ་དུ་རང་གི་མཚན་ཉིད་
 གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་ཞིག་གོ། །དེས་ན་འདིར་འགོག་རྒྱུ་ལ་ཡུལ་འགོག་པ་དང་
 ཡུལ་ཅན་འགོག་པ་གཉིས་ཏེ། དེ་ལ་སློ་དེ་གཉིས་ཀྱིས་ཡུལ་རི་ལྟར་བརྒྱུང་བའི་
 འོན་ལ་རིགས་པའི་གཞོན་པ་བསྟན་ནས་ཡུལ་ཅན་གྱི་འཛིན་པ་ཡང་འགོག་
 པའོ། །དེའི་ཚེ་ཡུལ་ཅན་དེ་དག་གིས་རི་ལྟར་བརྒྱུང་བའི་འོན་པ་སྣང་དུ་ཡོད་པ་མི་
 འགོག་གི། ཐ་སྣང་གྱི་དབང་གིས་བཞག་ཅམ་མ་ཡིན་པར་ཡོད་པ་འགོག་སྟེ་ཡོད་
 པ་ཐམས་ཅད་ལ་འདྲའོ། །སྐྱེས་སམ་མ་སྐྱེས་འོངས་སམ་མ་འོངས་ཞེས་སོགས་
 དཔྱད་པ་ནི་ཐ་སྣང་དུ་ཁས་ལེན་གྱང་། དེ་ཅམ་གྱིས་མ་ཚེམ་པར་ཐ་སྣང་བཏགས་
 པའི་བཏགས་འོན་དེ་རིའདྲ་བ་ཞིག་ཏུ་གྲུབ་པར་བཅའ་བ་ན་རྟེན་པར་ཁས་མི་
 ལེན་ཏེ་སྣ་མ་ནི་ཐ་སྣང་གྱི་དཔྱད་པ་ཡིན་ལ། ཕྱི་མ་ནི་འོན་ལ་དཔྱད་པ་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར་རོ། །རྩལ་འདི་ལ་རིགས་པས་དཔྱད་མི་བཟོད་པ་དང་རིགས་པས་གཞོན་པ་
 དང་རིགས་ཤེས་ཀྱིས་མ་རྟེན་པ་དང་། །དེས་བཀག་པ་རྣམས་སོ་སོར་བྱེད་པ་
 དགོས་ཤིང་། ཡིད་བདག་གཉིས་དང་བདག་མེད་གཉིས་ལ་ཞུགས་མ་ཞུགས་གྱི་
 ཞུད་པར་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །རབ་བྱེད་རྣམས་ཀྱིས་རི་ལྟར་བསྟན་པའི་བསྟན་
 འོན་ནི། དེ་ལ་ཐོག་མར་བདག་དང་བདག་གིར་འཛིན་པའི་མ་རིག་པའི་ཞེན་ཡུལ་
 མེད་པར་གཏན་ལ་དབབ་དགོས་པས་དེ་རབ་བྱེད་བཙོ་བརྒྱད་པས་སྟོན། གང་
 ཟག་ལ་རང་བཞིན་མེད་ན་འཇིག་རྟེན་པ་རོལ་ནས་འདིར་འོང་བ་དང་འདི་ནས་པ་
 རོལ་ཏུ་འགོ་བ་དང་ལས་དགོ་སྟོན་བྱེད་པ་མི་འཐད་སྣམ་པ་འགོག་པ་ལ་འགོ་
 འོང་བཏགས་པ་དང་བྱེད་པ་པོ་བཏགས་པ་གཉིས། བྱེད་པ་པོ་རང་བཞིན་མེད་པར་
 བསྟན་པ་ལ་ལེན་པ་པོར་མི་རུང་ངོ་སྣམ་པ་འགོག་པར་སྣ་རོལ་ན་གནས་པ་

བརྟག་པ། ཉེ་བར་ལེན་པ་པོ་ལ་རང་བཞིན་ཡོད་པར་རྒྱབ་པའི་དཔེ་དགག་པ་ནི་
 བརྟུ་པ་དང་། དེའི་རྟགས་འགོག་པ་ལ་བརྟུ་གཅིག་པ་དང་བརྟུ་གཉིས་པ། ཚོས་ཀྱི་
 བདག་འགོག་པ་ལ་རྒྱུ་བ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་འགོག་པ་ལ་རབ་བྱེད་དང་
 པོ། །ལུང་ལས་ལུང་སོགས་ལ་རང་བཞིན་ཡོད་པར་གསུངས་སོ་སྟུམ་པ་ལ་རྒྱུ་
 མཚེད་བརྟག་པ་སོགས་གསུམ། ཚགས་སོགས་དང་རྒྱུ་འཛིག་གནས་གསུམ་དང་
 དེའི་རྒྱུ་ལས་དང་བྱེད་པ་པོ་ཡོད་པས་དེ་དག་ལ་རང་བཞིན་ཡོད་དོ་སྟུམ་པ་འགོག་
 པར་འདོད་ཚགས་བརྟག་པ་སོགས་གསུམ། གང་ཟག་དང་ཚོས་ལ་རང་བཞིན་
 ཡོད་པའི་རྒྱབ་བྱེད་དུ་ཚོས་རྣམས་ཀྱི་འབྲང་པ་དང་རྒྱེད་པའི་རྒྱ་རྒྱེན་ཉེ་བར་ལེན་
 པ་དང་གཅིག་ནས་གཅིག་དུ་འཁོར་བ་ཡོད་ཅིས་རྒྱ་བ་འགོག་པ་ལ་ཕྲད་པ་དང་
 རང་བཞིན་དང་བཅིངས་ཐར་བརྟག་པ་གསུམ། འཁོར་བ་ལ་རང་བཞིན་ཡོད་པའི་
 རྒྱབ་བྱེད་ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་པའི་རྟེན་ཡིན་པ་འགོག་པ་ལ་ལས་འབྲས་བརྟག་
 པ། དངོས་པོ་ལ་རང་བཞིན་ཡོད་པའི་རྒྱབ་བྱེད་དུ་དུས་གསུམ་གདགས་པའི་རྒྱ་
 ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཞེས་འགོག་པ་ལ་དུས་བརྟག་པ། དུས་ལ་རང་བཞིན་ཡོད་པར་
 རྒྱབ་བ་ལ་འབྲས་བུའི་བྱེད་རྒྱེན་དང་འབྲུང་འཛིག་གི་རྒྱ་ཡིན་པ་འགོག་པ་ལ་
 ཚོགས་པ་དང་འབྲུང་འཛིག་བརྟག་པ་གཉིས། སྤྱིད་རྒྱུན་རང་བཞིན་མེད་པར་
 བརྟུན་པ་ན་དེའི་རྒྱུན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དང་ཉོན་མོངས་ཡོད་པས་མི་འཐད་དོ་
 སྟུམ་དུ་དོགས་པ་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བརྟག་པ་དང་རྒྱེན་ཅི་ལོག་བརྟག་པ་
 གཉིས། རང་བཞིན་གྱིས་སྤོང་པ་ལ་བདེན་བཞི་སོགས་མི་འཐད་སྟུམ་པ་ལ་
 བདེན་པ་བརྟག་པ། དེ་ལ་ལུང་འདས་མི་འཐད་སྟུམ་པ་འགོག་པར་ལུང་འདས་
 བརྟག་པ། རྟེན་འབྲུང་མཐོང་ན་དུ་མའི་ལམ་མཐོང་བར་གསུངས་པའི་དོན་

སྟོན་པ་ལ་རྟེན་འབྲེལ་བརྟག་པ། རྟེན་འབྲུང་གི་དེ་ཉིད་རྟོགས་ན་ལྟ་བ་ངན་པ་
ཐམས་ཅད་ལྡོག་པར་སྟོན་པ་ལ་ལྟ་བ་བརྟག་པ་གསུངས་ཏེ། ཐམས་ཅད་ཀྱང་རང་
རྒྱུད་ལ་ཐར་ལམ་བསྐྱེད་པ་དང་བརྟན་པ་དང་འཇམ་ལ་བར་བྱ་བའི་ཚེད་དུ་ཡིན་གྱི་
གཞན་དང་རྩོད་པ་ཙམ་གྱི་སྤྱིར་མིན་ཏེ། དཔུ་མ་འཇུག་པ་ལས། བསྟན་བཅོས་
ལས་དབྱུང་རྩོད་ལ་ཆགས་པའི་སྤྱིར། མ་མཛད་རྣམ་གྲོལ་སྤྱིར་མི་དེ་ཉིད་བསྟན།
ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། རྟེན་འབྲུང་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པར་བསྟན་པ། དེ་
རྟོགས་མ་རྟོགས་ལས་འཁོར་བར་ལྡོག་འཇུག་བྱེད་རྒྱུ་ལ། རྟོགས་ན་ལྟ་ངན་ལྡོག་
རྒྱུ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། རྩོད་སྟོང་རོ། དང་པོ་ལ་གཉིས།
བདག་མེད་གཉིས་མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་
གཉིས། རྒྱ་འབྲས་གྱི་བྱ་བྱེད་ལ་བརྟགས་ནས་ཚོས་ལ་རང་བཞིན་དགག་པ་དང་།
འགོ་འོང་གི་བྱ་བྱེད་ལ་བརྟག་ནས་གང་ཟག་ལ་རང་བཞིན་དགག་པའོ། །དང་པོ་
ལ་གསུམ། རབ་བྱེད་གྱི་གཞུང་བཤད་པ། དེས་དོན་གྱི་ལུང་དང་སྒྲུབ་བ། མཚན་
བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། འབྲས་བུ་ལ་སྐྱེ་བའི་རང་བཞིན་དགག་པ་དང་།
སྐྱེད་བྱེད་ལ་སྐྱེན་གྱི་རང་བཞིན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མཐའ་བཞིའི་
སྐྱེ་བ་དགག་པ་དང་། གཞན་སྐྱེ་བ་གག་པ་ལ་ལུང་འགལ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་
གཉིས། སྐྱེ་བ་འགོག་པའི་དམ་བཅའ་བ་དང་། དེ་འགོག་པའི་རིགས་པའོ། །དང་
པོ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། འཕྲོས་དོན་ནོ། དང་པོ་ནི། བདག་ལས་མ་ཡིན་
བཞན་ལས་མིན། །གཉིས་ལས་མ་ཡིན་རྒྱ་མེད་མིན། །དངོས་པོ་གང་དག་གང་ན་
ཡང་། སྐྱེ་བ་ནམ་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། སྤྱི་ནང་གི་དངོས་

བོ་གང་དག་ཚོས་ཅན། བདག་ལས་ཡུལ་དང་དུས་དང་གྲུབ་པའི་མཐའ་གང་ན་
 ཡང་སྐྱེ་བ་ནམ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བདག་ལས་སྐྱེ་བ་སྐྱེ་བ་ཡང་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་
 བ་དང་སྐྱེ་བ་ཡང་སྐྱེ་བ་ཐུག་པ་མེད་པའི་ཉེས་པར་འགྱུར་པའི་སྦྱིར་ཤོ། རི་ལྟར་ན་
 ལྷ་གུ་ཚོས་ཅན། སྐྱེ་བ་རང་གི་རྒྱུ་ལྡན་ཅིག་གཉིས་པར་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་པར་ཐལ།
 རང་གི་རྒྱུ་ལྡན་དུས་ན་རང་གི་བདག་ཉིད་རྫོགས་པར་གྲུབ་ཟིན་པའི་སྦྱིར། མ་ཟུབ་
 བ། དེ་ཚོས་ཅན། རྒྱུ་སྐྱེ་བ་ཡང་སྐྱེ་བ་ཐུག་པ་མེད་པར་ཐལ། རང་གི་རྒྱུ་ལྡན་
 རང་གི་བདག་ཉིད་ཐོབ་ཟིན་ཀྱང་སྐྱེ་བ་ཡང་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་པའི་སྦྱིར། དངོས་པོ་
 གང་དག་ཚོས་ཅན། གཞན་ལས་ཡུལ་དུས་གྲུབ་མཐའ་གང་ན་ཡང་སྐྱེ་བ་ནམ་
 ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་ཀྱང་ལས་ཀྱང་སྐྱེ་བར་འགྱུར་པའི་སྦྱིར།
 རི་ལྟར་ན། ས་བོན་ཚོས་ཅན། ལྷ་གུ་དང་འབྲེལ་མེད་དོན་གཞན་དུ་ཐལ། ལྷ་གུ་
 དང་སྦྱོས་མེད་ཀྱི་གཞན་ཡིན་པའི་སྦྱིར། འདོད་ན། རྒྱུ་ལས་སྐྱེ་བ་ལྟར་དོ་
 མོལ་མོགས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བར་ཐལ། ལྷ་གུ་རྒྱུ་དང་འབྲེལ་མེད་དོན་གཞན་
 ཡིན་ཡང་སྐྱེ་བའི་སྦྱིར་ཉལ་ཁས་སྲུངས། དེ་བཞིན་དུ་དངོས་པོ་གང་དག་ཚོས་
 ཅན། རང་གཞན་གཉིས་ལས་ཡུལ་དུས་གྲུབ་མཐའ་གང་ན་ཡང་སྐྱེ་བ་ནམ་ཡང་
 ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བདག་ལས་ཀྱང་མི་སྐྱེ། གཞན་ལས་མི་སྐྱེ་བའི་སྦྱིར་ཏེ།
 རིགས་པ་བརྟན་ཟིན་པའི་སྦྱིར། དངོས་པོ་གང་དག་ཚོས་ཅན། རྒྱ་མེད་ལས་ཡུལ་
 དུས་གྲུབ་མཐའ་གང་ན་ཡང་སྐྱེ་བ་ནམ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་མེད་དུ་སྐྱེ་བ་
 ཡུལ་དུས་མོ་མོར་དེས་པ་མི་འབྲད་ཅིང་། རྒྱ་རྒྱུབ་པ་ནམས་དོན་མེད་པར་འགྱུར་
 པའི་སྦྱིར། རི་ལྟར་ན། ལྷ་གུ་ཚོས་ཅན། རྒྱ་མེད་དུ་མི་འབྲད་ལྟེ། ཡུལ་དུས་མོ་མོར་
 དེས་པའི་སྐྱེ་བ་མཐོང་བ་དང་། འབྲས་ལུའི་དོན་དུ་རྒྱ་ཚོལ་བས་རྒྱུབ་པ་ཡང་

མཐོང་ཞིང་དོན་ཡོད་པའི་སྲིད། གཉིས་པ་ནི། འདིར་དགག་པ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་
 པར་ཤེས་དགོས་པས་དེའི་རྩལ་ནི་རྒྱས་པར་གཞན་ཏུ་བརྟན་ཟིན་པ་ལས་ཤེས་
 པར་བྱས། །བརྟུ་ན། མེད་དགག་ནི། སློས་དགག་བྱ་དངོས་སུ་བཅད་ནས་ཚོས་
 གཞན་མི་འཕེན་པ་ཞིག་སྟེ། རང་བཞིན་མེད་པ་དང་། དངོས་པོ་མེད་པ་ལྟ་
 ལུའོ། །མ་ཡིན་དགག་ནི་སློས་དགག་བྱ་བཅད་ནས་ཚོས་གཞན་འཕེན་པ་ཞིག་སྟེ།
 ལུམ་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་འོག་པ་དང་། ལུམ་མིན་ཡོད་པ་ལྟ་བུ། གཞན་ཡང་རྗེ་སྐད་
 ཏུ། དགག་པ་དོན་གྱིས་བརྟན་པ་དང་། ཚིག་གཅིག་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་དང་། །དེ་
 ལྟར་རང་ཚིག་མི་སྟོན་པ། །ཞེས་འབྲུང་བ་ལྟར་བཞི་སྟེ་སྟེའོ། །འདིར་བརྟན་པའི་
 དམ་བཅའ་བཞིའི་ཞེན་དོན་མེད་དགག་ཡིན་ལ། ལྷ་གྲུ་རང་བཞིན་མེད་པ་ཡང་
 མེད་དགག་ཡིན་པས། རིགས་ཤེས་ཀྱིས་ལྷ་གྲུ་རང་བཞིན་མེད་པར་གྲུབ་ཀྱང་རང་
 བཞིན་མེད་པ་ཡོད་པ་ནི་དངོས་ལུགས་གང་རུང་ལ་གྲུབ་པ་མིན་ལོ། །འོན་ཀྱང་
 བར་ཏུ་ཚད་མ་གཞན་བརྒྱད་པ་ལ་མ་བརྟོས་པར་རིག་ཤེས་ཀྱི་སྟོབས་ལས་ལྷ་གྲུ་
 རང་བཞིན་མེད་པ་དེ་མེད་པར་དོགས་པའི་སྟོ་འདོགས་དང་འཛིན་སྣངས་དངོས་
 སུ་འགལ་བའི་སྟོ་བསྐྱེད་ལུས་ཤིང་། དེ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོ་འདོགས་དེ་གཅོད་ལུས་ཏེ།
 འདི་རུང་དགའ་བའི་གནས་ཡིན་པས་ཞིབ་ཏུ་དབྱེད་དགོས་སོ། །འདི་ལེགས་པར་
 མ་ཤེས་ན་ལྟ་བུ་སྟོར་བའི་ཚོ། རང་བཞིན་མེད་པའི་མེད་དགག་ཉིད་སྟོའི་འཛིན་
 སྣངས་ཀྱི་ཡུལ་ཏུ་མི་བྱེད་པར་མ་ཡིན་དགག་སྟོ་ཡུལ་ཏུ་སྐྱབ་པར་བྱས་ན་ལྟ་བ་
 ཉིད་པའི་གོགས་སུ་འགྱུར་པོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། བདག་སྐྱེ་འགོག་པ་དང་། གཞན་སྐྱེ་འགོགས་པའི་
 རིགས་པའོ། དང་པོ་ནི། སངས་རྒྱས་བསྐྱེདས་ཀྱིས་དངོས་པོ་རྣམས་བདག་ལས་

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚུང་པ་དང། ལན་ལོ། །དང་པོ་ནི། རང་སྡེ་དངོས་
 གྲུ་བ་རྣམས་ན་ཤེ། རང་གི་རྒྱུའི་བདག་ཉིད་ལས་སྐྱེ་བ་མི་འཐད་པས་བདག་སྐྱེ་མི་
 རིགས་ཤིང། དེ་མི་རིགས་པས་གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བ་ཡང་མི་རིགས་ལ། རྒྱ་མེད་
 ལས་སྐྱེ་བ་ནི་ཤིན་ཏུ་ཐ་ཆད་པས་མི་རིགས་ནའང། གཞན་ལས་མིན་ཞེས་གཞན་
 སྐྱེ་འགོག་པ་འདི་མི་འཐད་དེ། རྒྱལ་བས་རྐྱེན་བཞི་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་ཁོ་ན་
 འབྲས་བུ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེད་བྱེད་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་གང་ཞེ་ན། རྐྱེན་རྣམ་
 བཞི་སྟེ་རྒྱ་དང་ནི། །དམིགས་པ་དང་ནི་དེ་མ་ཐག །བདག་པོ་ཡང་ནི་དེ་བཞིན་
 ཏེ། རྐྱེན་ལྷ་པ་ནི་ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་སོ། །འདི་ལྟར་རྐྱེན་ནི་རྣམ་པ་བཞི་སྟེ།
 འབྲས་བུ་གང་གི་རྒྱབ་བྱེད་ས་པོན་གྱི་ངོ་བོར་གནས་རྒྱུའི་རྐྱེན་དང། ཡང་དེ་
 བཞིན་དུ་དམིགས་པ་གང་གིས་སེམས་སེམས་བྱུང་གང་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་དམིགས་
 པའི་རྐྱེན་དང། རྒྱ་འགག་མ་ཐག་གང་གིས་འབྲས་བུ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ནི་དེ་མ་
 ཐག་པའི་རྐྱེན་དང། གང་ཞིག་ཡོད་ན་གང་རང་དབང་དུ་སྐྱེད་པ་བདག་པོའི་རྐྱེན་
 ཡིན་ལ། དེར་མ་འདུས་པའི་རྐྱེན་ལྷ་པ་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། མིང་མི་མཐུན་པའི་
 རྐྱེན་མཚན་ཉིད་པ་རྣམས་ནི་བཞི་པོ་དེར་འདུས་ལ། གཞན་གྱིས་བཏགས་པའི་
 དབང་ལྷུག་ཏུག་པ་སོགས་ནི་རྐྱེན་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་གཞན་སྐྱེ་བཀག་
 པ་ལུང་དང་འགལ་ཞེས་ཟེར་རོ། །

གཉིས་པ་ལན་ལ་གཉིས། རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་འགོག་པ་དང། རང་
 བཞིན་གྱིས་གཞན་ཡིན་པ་འགོག་པའོ། །དང་པོ་ནི། དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་རང་
 བཞིན་ནི། རྐྱེན་ལ་སོགས་ལ་ཡོད་མ་ཡིན། །བདག་གི་དངོས་པོ་ཡོད་མིན་ན། །
 གཞན་དངོས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ལོ། །ཞེས་སོ། །འབྲས་བུའི་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་རང་

བར་འདོད་ཅིང་དེ་ནི་བརྟུན་པའི་རྩལ་ལ་མི་འགལ་ཡང་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ལ་
 འགལ་ལོ། །གཞན་ལས་སྐྱེ་ནའང་འབྲས་བུ་ནི་ས་བོན་ལ་སྣོས་མེད་ཡན་གར་དུ་
 སྐྱེ་བར་འདོད་དགོས་པས་རྒྱ་འབྲས་དུས་མཉམ་པར་འགྱུར་བ་སོགས་ཤེས་པར་
 བྱ་སྟེ། རིགས་པའི་གནད་འདི་མ་གོ་ན་འོག་ཏུ་དགག་རྒྱུ་མཛད་པའི་དོན་
 ལེགས་པར་མི་གོ་བས་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་ནི། གཞུང་སྐྱེ་མའི་མི་བ་ཞེས་
 པའི་བ་སྐྱར་ལ་ཞེས་གནས་གཞི་དང་སྐྱར་ལ། འདིར་བ་ཞེས་དུས་ཀྱི་བདུན་པ་
 དང་སྐྱར་འོ། འབྲས་བུའི་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནམ་ངོ་བོ་ཚོས་ཅན། ས་
 བོན་སོགས་རྒྱེན་ཚོགས་པ་དང་ཁ་ཡར་གར་ཡར་རྣམས་པར་མ་འགྱུར་བའི་དུས་བ་
 ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ཡོད་པ་མ་མཐོང་བའི་སྤྱིར་དང་ཡོད་ན་རྒྱ་མེད་ཏུ་
 འགྱུར་བའི་སྤྱིར་འོ། ཡང་འབྲས་བུ་བདག་གི་དངོས་པོ་རྣམས་ཚོས་ཅན། རང་རྒྱུ་ས་
 བོན་ལས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གཞན་གྱི་དངོས་པོ་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས་གཞན་
 ལས་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། རང་རྒྱུ་ས་བོན་རྣམས་པར་མ་འགྱུར་བའི་དུས་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་
 པའི་སྤྱིར་ཞེས་བྱུང་བ་ཉིད་བརྒྱུ་བོ། དེ་ལྟར་བ་བཙོམ་སྟེན་འདས་ཀྱིས་རྒྱེན་
 བཞི་གསུངས་པ་ལྟར་འདོད་བྱུང་། གཞན་སྐྱེ་ཡོད་མི་དགོས་ཏེ། འབྲས་བུ་རང་
 དང་འབྲེལ་མེད་དོན་གཞན་པའི་རྒྱ་ལས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་ཞེགས་པའི་སྤྱིར་།
 དེར་ཐལ། གཞན་སྐྱེ་འདོད་པ་དག་གིས་འབྲས་བུ་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་
 གྲུབ་པའི་རྒྱ་གཞན་ལས་སྐྱེ་བར་འདོད་པས་དེ་ལྟར་བ་རྒྱ་འབྲས་གཉིས་སོ་སོར་
 འབྲེལ་མེད་ཏུ་འདོད་དགོས་ནའང་དེ་འདྲ་མི་འཐད་པའི་སྤྱིར་། འདི་དག་གིས་
 རིགས་པ་གསུམ་བརྟན་ཏེ། གཞན་དང་སྐྱེ་བའི་གཞི་མཐུན་དང་སྐྱེ་བ་དང་རྒྱ་
 འབྲས་གཉིས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གཞན་ཡིན་པ་ལ་གཞོད་བྱེད་བརྟན་ནས་འགོག་